

Tưởng Rằng Yêu Mẹ

Lại Thị Mơ

Một nhà báo nổi tiếng nọ, khi đã có một gia đình hạnh phúc, với bà vợ xinh đẹp giỏi giang và hai đứa con xinh xắn, chợt nhớ tới mẹ của ông. Một người đàn bà bất hạnh, lại không may mắn có thêm đứa con ích kỷ là ông. Chính ông là người đã gây cho mẹ nhiều buồn khổ, bằng những cử chỉ hành động nông nổi, mà ngày đó ông tưởng rằng vì quá yêu mẹ. Bây giờ nghĩ lại, ông mới biết đó là điều ngộ nhận. Ông chẳng hề yêu mẹ, mà chính là yêu ông thì đúng hơn.

Mẹ ông là cô giáo, còn bố ông chỉ là thợ sửa xe, chưa học xong trung học. Đã thế bố ông còn mang tật ghiền rượu. Khi ông còn nhỏ, gia đình không có tiền mua nhà nên phải ở nhờ căn nhà nhỏ kế bên cửa nội, cách một hàng rào bên hông. Ngoại trừ chịu đựng tật ghiền rượu của bố, mẹ tôi còn phải nghe những lời đay nghiến của bà nội. Vì cho rằng mẹ là loại đàn bà “cấp tiến”: Đọc sách và cắt tóc ngắn. Trong khi đàn bà trong làng, ai cũng để tóc dài, chỉ quanh quẩn xó bếp, hay lui cui làm vườn. Mẹ khác mọi người, không thích ra ngoài, nấu ăn dọn dẹp xong thì mang sách ra đọc. Điều này làm ngứa mắt nhiều người, khó chịu nhất là bà nội.

Tôi la cà cả ngày bên nội, nhiều bữa đã xế chiều vẫn chưa chịu về nhà. Tôi thường giả vờ không nghe tiếng gọi, mẹ phải bước qua hàng rào, đến tận cửa bếp, để thấy Nội đưa cho tôi một cái bánh kẹp mút trái cây.

Thấy vậy mẹ tôi chỉ nói:

- Sắp tới giờ cơm, mẹ đừng cho cháu ăn ngọt.

Để đáp lại, bà tôi múc thêm một muống đầy vun mút, chồng thêm nữa. Rồi quát to:

- Cầm lấy. Đừng làm “trứng khôn hơn vịt”. Tao đã nuôi thẳng bố mày, và bao nhiêu đứa khác.

Mẹ tôi lặng lẽ dắt tay tôi về, và tôi phải cầm theo cái bánh. Mẹ sợ nghe thêm những chữ mày tao, thẳng này, thẳng nọ, là những chữ mẹ cấm dùng khi nói chuyện.

Rồi gia đình tôi cũng dọn đi xa, ký ức của tôi không còn giữ hình ảnh của bà. Lâu dần tôi cũng quên mất mình có một bà nội hay đay nghiến rầy rà mẹ mình vô cớ. Khi bố mất, tôi có tất cả 3 chị em, mà tôi là đứa con trai duy nhất, nên mẹ kỳ vọng vào tôi hơn chị lớn và em nhỏ, vì vậy mẹ rất khát khe với tôi.

Bố mất được một năm, vì không kham nổi gia đình 4 miệng ăn, nên mẹ cho em út làm con của cậu, vợ chồng cậu không có con. Còn lại 3 người, mẹ bắt đầu tìm việc cho cả ba: Chị nấu ăn và giúp mẹ may vá quần áo cho lối xóm. Còn tôi, mẹ xin cho việc đi bán báo vào sáng sớm, xong việc mới đi học. Cứ 4 giờ sáng tôi phải đi bộ đến lấy báo ở tòa soạn, cách nhà 3 cây số. Mẹ may cho tôi một túi vải đựng báo, đeo vắt chéo vai. Bán hết 20 tờ, tôi được trả 20 xu mang về đưa mẹ. Mẹ xoa đầu khen giỏi, rồi hôn lên má tôi, giục ăn sáng, kéo trẻ giờ học. Có lần tôi cảm thấy hình như có giọt nước mắt của mẹ rơi xuống vì chỗ má mẹ hôn hơi ướt, nhưng vì mãi trẻ giờ tôi không để ý. Bây giờ nghĩ lại, hẳn lúc đó mẹ tôi đau lòng thương con lắm, vì báo có hàng ngày, nhưng trời thì hôm lạnh, hôm mưa tầm tã.

Mẹ tôi không bao giờ mở miệng xin xỏ ai điều gì. Với số tiền kiếm được ít ỏi, chúng tôi cũng đáp đối qua ngày. Tôi nhớ có lần mẹ rủ tôi dùng cái xe đẩy trẻ con đi tới siêu thị gần nhà, hôm đó người ta cho miễn phí đồ hộp sắp hết hạn. Đường về xa mà trời thì se se lạnh, hai mẹ con ráng đẩy cái xe nặng trĩu chất đầy đồ hộp. Vậy mà khi gần tới nhà, mẹ chợt kêu nóng quá, rồi mẹ cởi áo khoác ngoài trùm lên đống đồ hộp, nhìn từ xa như có em bé nằm trong xe. Ngày đó tôi mới 9 tuổi, không hề nghĩ mẹ không muốn hàng xóm thấy mẹ con tôi đi nhặt đồ sắp hết hạn, mà lại lấy quá nhiều.

Một cô giáo mẫu mực, không cho phép mẹ trả treo đáp lại những lời đay nghiến của bà nội. Lòng tự trọng không cho phép mẹ nhận sự giúp đỡ của những người đàn ông bao quanh về văn, vì mẹ vẫn còn trẻ đẹp. Một điều rất khó hiểu, mẹ xinh đẹp có học, còn bố tôi chỉ là người thợ sửa xe chưa học xong trung học. Nhưng mẹ vẫn tự hào chuyện tình của bố mẹ cũng đẹp và thơ mộng như bất kỳ chuyện tình nào khác. Mẹ kể ngày bố mẹ gặp nhau như có sự sắp xếp của định mệnh. Mẹ đang dạy trẻ con trong lớp, thì phía ngoài có cái xe hơi cũ kỹ nằm ụ ngay trước cổng trường. Gọi là trường cho oai. Chứ thật ra trường (làng) chỉ có một lớp một cô giáo kiêm luôn hiệu trưởng và một ông lao công quét dọn. Cô giáo đó chính là mẹ tôi.

Thấy anh chàng mặt mày lấm lem, bò ra bò vô cái gầm xe cũ kỹ với bộ mặt rầu rĩ, vì không chế ngự được “con ngựa” bất kham, trông thật thiếu não, tức cười. Từ trong lớp, mẹ tội nghiệp bước ra hỏi thăm. Chàng trai

trẻ với cặp mắt xanh biếc đã làm trái tim cô giáo loạn nhịp. Sau khi hỏi han, cô gọi ông lao công ra giúp, cũng chẳng được. Vì cái xe cần phải thay một phụ tùng nào đó, mà phải mua ngoài phố. Tối hôm đó, chàng xe hư được ngủ tạm nhà bác lao công, để rồi mấy tháng sau cô giáo cũng bỏ ngôi trường làng, đi theo tiếng gọi của con tim. Đôi mắt xanh biếc kia đã hợp hồn cô.

Mẹ tôi không bao giờ than thở chuyện nghèo khó vì đã lấy bố. Mẹ bảo nếu không có “con ma rượu”, thì bố là một người tuyệt vời. Bố là đứa con hiếu thảo, một người chồng tốt, một người cha đáng kính. Rất tiếc, ma men đã hủy hoại cuộc đời bố. Nhưng mẹ bảo, chúng tôi là những hạt mầm tốt cần gieo trồng trên mảnh đất tốt. Bố có bản chất tốt và mẹ là người đàn bà sáng suốt. Mẹ gọi chúng tôi là những món quà của thượng đế đã ban tặng cho bà. Tên của chúng tôi đều có chữ Thiên: Thiên Ân, Thiên Phước. Mẹ thường nói rằng, con người khác với cây cỏ, hạt mầm tự hút chất dinh dưỡng từ lòng đất, không cần đến cây mẹ. Nhưng nuôi con không phải chỉ chăm lo nuôi thân xác cho lớn. Nếu thật sự yêu con, phải nuôi dưỡng cả tâm hồn, hướng dẫn con thành người hữu dụng.

Mẹ tôi không biết bơi, nhưng chúng tôi phải biết bơi. Mẹ bảo rằng, mẹ sẽ làm tất cả, để khi cần thiết chúng tôi có thể tự cứu mình. Lúc nào mẹ cũng nhắc nhở phải học để trau dồi kiến thức. Kiến thức không phải là mớ đồ vật hỗn độn có thể chất chứa vào nhà kho một lúc. Mà kiến thức phải được hấp thụ mỗi ngày từng chút một, khi nhỏ nhận ra điều nhỏ, khi lớn nhận ra điều lớn. Cùng với chuyện bắt đọc sách, mẹ còn bắt chúng tôi rèn luyện những thói quen tốt. Dạy sớm, sửa soạn đi học, luôn luôn kiểm soát lại, để chắc chắn không quên những gì cần ở lớp. Sau cơm chiều, nghỉ ngơi một lát rồi ngồi vô bàn học. Khi bắt đầu buồn ngủ thì xếp sách lại, mẹ bảo kéo dài thêm thời gian lúc này là vô ích. Tôi nhớ mãi hai chữ vô ích. Đến nỗi hần sâu trong đầu thành thói quen phản xạ. Làm gì cũng cân nhắc nên hay không, có ích hay vô ích.

Khi tôi vào lớp 5, thì mẹ quen một người đàn ông lớn tuổi, chúng tôi gọi là Bác Minh. Bác hiền lành ít nói, thường giúp mẹ những việc lặt vặt trong nhà, sửa vòi nước rỉ giọt trong phòng tắm, thay bóng đèn hư ở nhà bếp. Chị em tôi giả vờ như mọi chuyện vẫn bình thường, nhưng thật ra tôi thường tránh mặt trong phòng, còn chị giả vờ cầm cúi vá may. Dần dần bác Minh lui tới thường xuyên hơn, rồi thỉnh thoảng còn ở lại ăn tối. Bác cố tạo sự thân thiện trong bữa ăn hỏi han chuyện học hành, thường thì bác hỏi tôi nhiều hơn chị. Tôi càng bực mình trả lời cộc lốc cho qua. Hẳn là bác cũng biết chị em tôi không ưa bác. Mẹ tôi chỉ giữ im lặng, nén tiếng thở dài.

Cho đến một hôm, đứng vào ngày sinh nhật của tôi, khi đi học về tôi thấy có một cái xe đạp thật đẹp đứng chễm chệ trong phòng khách, cái xe mà tôi thường ao ước. Bác Minh vừa thấy tôi, niềm nở chạy tới chỉ vào chiếc xe:

- Đây là quà sinh nhật bác cho cháu. Vì sang năm cháu lên lớp 6, trường học xa, không thể đi bộ.

Bỗng dưng nổi giận, tôi gào lên:

- Không, cháu không cần.

Rồi chạy thẳng vào phòng, úp mặt vào gối khóc nức nở, vẫn còn nghe tiếng chị nói vói theo:

- Kia em, sao lại thế?

Cho tới bây giờ tôi mới biết tâm trạng của những đứa trẻ mất bố, lúc nào cũng nơm nớp lo sợ mất mẹ. Thế là dự định của bác Minh mời cả nhà đi ăn tiệm phải hủy bỏ. Mẹ nhìn chúng tôi nén tiếng thở dài. Có lẽ mẹ định nhân bữa ăn mẹ sẽ nói với chúng tôi một chuyện gì đó quan trọng. Khi tôi ra khỏi phòng, bác Minh đã ra về, mẹ nói nhỏ:

- Các con thương, hiểu cho hoàn cảnh của mẹ.

Tôi biết mình đã quá thô lỗ hỗn láo làm buồn lòng mẹ, không xứng đáng con của cô giáo mẫu mực.

Tôi không có cơ hội để xin lỗi bác Minh. Sau lần đó bác không còn lui tới nữa. Lâu dần chúng tôi cũng quên bằng chuyện cũ, xúc phạm tới người đã giúp mẹ. Hẳn mẹ cũng tha thứ cho các con còn nhỏ dại. Thỉnh thoảng cậu mợ đưa em út ghé chơi nhà. Em ăn mặc thật bảnh bao, mẹ nhìn em nén tiếng thở dài. Chẳngặng đặng đừng mẹ mới cho em làm con người khác, dù người đó là con ruột của mẹ. Chẳngặng đặng đừng mẹ mới quen bác Minh.

Ngày ấy tôi còn quá nhỏ để hiểu những trần trở nhọc nhằn của bà mẹ góa phụ còn son trẻ. Tôi không hề biết bác Minh đã giúp mẹ những gì. Có lẽ thái độ thô lỗ cộc cằn của tôi và vẻ buồn hiu của chị, đã làm mẹ tôi chùn bước, từ đó không còn người đàn ông nào lui tới nhà nữa. Chỉ có ba mẹ con đùm bọc lẫn nhau. Rồi tôi cũng

được học bổng vào đại học. Mỗi năm chỉ về nhà một tuần vào dịp Giáng Sinh và New Year. Chị tôi đã học xong trung cấp kế toán, có việc làm gần nhà nên mẹ cũng đỡ vất vả về sinh kế. Tất cả những gì tôi có ngày hôm nay, đều nhờ công lao khó nhọc của mẹ và chị. Chắc chắn mọi thứ vượt qua khó khăn để có ngày hôm nay, đều ảnh hưởng từ cô giáo nghèo là mẹ của tôi.

Các con tôi sung sướng hơn tôi ngày xưa nhiều lắm. Nhà cao cửa rộng, vật chất dồi dào, chúng không phải dậy sớm bán báo, không phải lội bộ đi nhật đồ hết hạn. Nhưng chúng vẫn phải ngồi vào bàn học sau mỗi bữa cơm chiều. Tôi luôn luôn nhắc các con:

- Gia sản ngày hôm nay cha có được, đều nhờ công lao của bà nội và cô của các con.

Mẹ tôi ở vậy đến cuối đời. Mỗi lần nghĩ về quá khứ, tôi thấy mình quá nông nổi ích kỷ, tôi chỉ muốn giữ mẹ cho riêng mình, không hề biết những khó khăn của một goá phụ còn son trẻ cần một bờ vai, một bàn tay nâng đỡ. *Put your head on my shoulder.* Mỗi lần nghe bài hát này, tôi lại hối hận về những gì mình đã làm mẹ buồn lòng. Khi vào thăm mẹ ở nursing home, đã nhiều lần tôi muốn quỳ xuống tạ tội xin lỗi mẹ, nhưng mẹ tôi giờ đã lảng trí. Mẹ nào có biết thằng con trai ngày nào tóc đã hoa râu vẫn gục đầu nức nở ân hận về những chuyện đã làm. Nước mắt tuôn rơi, tôi chỉ biết thì thầm:

- Mẹ ơi ! Muôn đời con mang ơn mẹ.

Bây giờ con chỉ biết trả hiếu bằng cách nuôi dạy các cháu của mẹ thành người hữu dụng, đền đáp tấm lòng bao dung của mẹ, và để làm rạng danh truyền thống gia đình. **Con xin lỗi mẹ, ngàn đời con mang ơn mẹ.**

Lại thị Mơ